

Ed.

276. Nefndarálit

um frv. til l. um breyt. á l. nr. 24 1937, um rétt manna til að kalla sig verkfræðinga, húsameistara eða iðnfræðinga.

Frá allsherjarnefnd.

Nefndin hefur athugað frv. þetta og m. a. fengið um það umsögn Verkfræðingafélags Íslands. Er hún prentuð með þessu nefndaráliti sem fylgiskjal. Þegar þeir nefndarmenn (BBen, BSt og LJóh), sem þátt tóku í afgreiðslu málsins, höfðu borið saman og metið rök þau, er fram komu annars vegar af hálfu félagsins Tækni, og Verkfræðingafélagsins hins vegar, þá urðu þeir sammála um að mæla með samþykkt frumvarpsins með svofelldum

BREYTINGUM:

1. 2. mgr. 2. gr. frv. orðist svo:

Að fengnum meðmælum stéttarfélags verkfræðinga hér á landi má þó veita mönnum, sem stundað höfðu verkfræðistörf fyrir 13. júní 1937, leyfi til að kalla sig verkfræðinga, enda þótt þeir fullnægi eigi prófskilyrðum þeim, sem ræðir um í 1. mgr. þessarar greinar.

2. Aftan við frv. bætist ný gr., er verði 3. gr. og hljóði svo:

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Alþingi, 1. des. 1945.

Bjarni Benediktsson,
form., frsm.

Bernh. Stefánsson,
fundaskr.

Lárus Jóhannesson,

Fylgiskjal.

VERKFRÆÐINGAFÉLAG ÍSLANDS

Reykjavík, 16. nóv. 1945.

Með bréfi dags. 31. f. m. hefur háttvirt allsherjarnefnd efri deildar Alþingis sent Verkfræðingafélagi Íslands til umsagnar frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 24/1937, um rétt manna til að kalla sig verkfræðinga, húsameistara og iðnfræðinga. Hefur stjórn félagsins haft frumvarp þetta til umræðu á fundum sinum, og leitaði hún jafnframt til þeirra þriggja síðstu formanna félagsins, sem gegnt hafa formannsstarfi síðan lögini nr. 24/1937 gengu í gildi. Var stjórnin öll sammála um að leggja eftirfarandi tillögu fyrir fund í Verkfræðingafélagini:

Fundur í V.F.Í., haldinn 14. nóv. 1945, getur fallizt á, að 1. gr. frv. til laga um breytingu á lögum nr. 24/1937, um rétt manna til að kalla sig verkfræðinga, húsameistara eða iðnfræðinga, verði samþykkt.

Hins vegar telur fundurinn aðra grein nefnds frumvarps fara í bága við megin-tilgang laganna frá 1937, um að vernda starfsheiti háskólagenginna manna á verklegu svíði og að bæta úr þeim glundroða, er í því efni ríkti áður en lögini tóku gildi, og leggur því eindregið á móti samþykkt hennar.

Fundurinn samþykktir enn fremur að fela þrem siðstu formönnum félagsins, þeim Árna Pálssyni, Finnboga R. Þorvaldssyni og Steingrími Jónssyni, ásamt stjórn félagsins að semja greinargerð til allsherjarnefndar efri deildar Alþingis með samþykkt þessari.

Tillaga þessi var samþykkt með 33 samhljóða atkvæðum.

Verkfræðingafélagið byggir afstöðu sína til fyrri greinar nefnds frumvarps á því, að ekki sé þörf á að meina þeim mönnum, sem lokið hafi prófi frá erlendum skólum í verklegum fræðum, að kalla sig ingeníör eða heiti, sem felur í sér orðið ingeníör, ef þeir samkvæmt prófskirteini sinu hefðu rétt til þess. Er vart búið við því, að um misnotkun orðsins ingeníör verði að ræða héðan af, þar sem heitið verkfræðingur er búið að ná allmikilli festu í málinu, ekki hvað sít fyrir tilstyrk laganna nr. 24/1937.

Afstaða félagsins til síðari greinar frumvarpsins þarfust nánari skilgreiningar.

Um aldamótin síðustu og upp úr þeim voru menn farnir að starfa hér á landi, sem lokið höfðu prófi frá verkfræðiháskólanum í Kaupmannahöfn. Kölluðu þeir sig verkfræðinga. Var enginn hér á landi þá, svo að vitað sé, sem kallaði sig verkfræðing, nema hann hefði svipað eða sams konar próf og þeir menn, sem höfðu próf frá verkfræðiháskólanum í Kaupmannahöfn. Leið svo hér um bil aldarfjórðungur, að engin breyting varð hér á. En þá fóru menn að setjast hér að, sem höfðu aflað sér miklu umfangsmanni menntunar hæði í verklegum vísindum og öðrum greinum, höfðu ekki lokið stúdentsprófi, en sótt framhaldsskóla í verklegum fræðum, sem oftast var tveggja til þriggja ára skóli. Sumir þessara manna kölluðu sig verkfræðinga. Ágerðist það stöðugt, er tímari liðu, að menn með slika menntun kölluðu sig verkfræðinga.

Út af ruglingi þeim, sem hér var á ferðinni, gekkst félag hinna háskólagengnu manna, Verkfræðingafélag Íslands, fyrir því, að próf. Ólafur Lárusson samdi lag-frumvarp með greinargerð, sem verndaði félögum þess heiti það, sem þeir upphaflega höfðu helgað sér, heitið verkfræðingur. Kemur þetta og greinilega fram í greinargerð þeiri, sem fylgir frumvarpi til laga á þingskjali nr. 62, því, er nú er til athugunar hjá allsherjarnefnd Alþingis, því að þar segir: „Tilgangur laganna var eingöngu sá að koma í veg fyrir þann rugling innan hinnar verkfróðu stéttar, að menn með mismunandi erlend próf notuðu í framtíðinni sama íslenzka heitið, verkfræðingur.“ Lagafrumvarp þetta var síðar samþykkt af Alþingi, og eru það lögini nr. 24 frá 1937.

Sá einn var tilgangur laganna að koma í veg fyrir, að menn með mismunandi próf notuðu sama heitið, verkfræðingur. Er slikt nauðsynlegt, svo að almenningur fái þegar í upphafi réttar upplýsingar um menntun þeirra manna, sem starfa á verklegu sviði. Þau skerða á engan hátt atvinnuréttindi manna, og er það því rangt, sem segir í áðurnefndri greinargerð á þingskjali nr. 62: „Það má telja fasta og reyndar sjálfsagða reglu við setningu laga, sem takmarka rétt eða aðstöðu manna í atvinnulífinu á tilsvarandi hátt og hér var gert, að menn fái að halda þeim réttindum eða aðstöðu áfram . . .“ og kemur í bága við það, sem segir í sömu greinargerð nokkrum línum fyrr og tekið er upp hér að ofan. Einmitt vegna þess, að lögin skerða á engan hátt „rétt eða aðstöðu manna í atvinnulífinu“, má ekki bera þau saman við iðnlögjöf og atvinnulöggjöf, eins og gert er í greinargerðinni og ætlazt til, að sömu reglur séu látnar gilda hér sem þar. Eru menn þeir, sem standa að féluginu Tækni, lifandi dæmi þess, að lög nr. 24 frá 1937 skerða ekki atvinnuréttindi manna, og getur breyting sú, sem þeir óska, að gerð verði á lögum, því ekki verið fram komin í því skyni, að þeir fái í framtíðinni aukin atvinnuréttindi. Sumir þessara manna starfa í þjónustu ríkisins í þeim greinum, sem þeir hafa stundað nám í, og er það bein sönnun þess, að lögin hafa ekki skert atvinnuréttindi þeirra hið allra minnsta, enda er hverjum manni heimilt að stunda störf á sviði t. d. rafmagnsfræði og vélfræði, þótt þeir hafi eigi lokið háskólaprófi. Mætti nefna fjölda annarra dæma þessu til stuðnings.

En einmitt vegna þess, að tilgangur laganna var sá að stuðla að því, að einungis menn með samsvarandi prófum kölluðu sig verkfræðinga, og að það er engin skerðing á atvinnuréttindum eins manns, þótt hann hafi ekki rétt til að kalla sig verkfræðing, bryti það í bága við meging tilgang laganna, ef 2. grein frumvarps þess, er hér um ræðir, væri samþykkt, en er engum til meins vegna atvinnuréttinda, þótt hún væri feld. Væntir Verkfræðingafélag Íslands þess því eindregið, að háttvirt allsherjarnefnd efri deildar Alþingis geri sitt til þess, að 2. grein frumvarpsins verði ekki samþykkt.

Um 2. grein margnefnds frumvarps má að öðru leyti taka þetta fram:

- 1) Í upphafi greinarinnar segir svo: „Ráðherra getur þó þrátt fyrir ákvæði 1. gr. . . .“ Er þetta alger meiningarleysa, en í stað „1. gr.“ mun eiga að standa „1. málsgrein 2. greinar“, og höfum vér leyft oss að leggja þann skilning í frumvarpið.
- 2) Í greininni segir: „. . . . kalla sig verkfræðinga áfram“, og mundu þá þeir einir fá að kalla sig verkfræðinga, ef frumvarpið yrði að lögum, sem hefðu sannanlega kallað sig verkfræðinga áður en lögin nr. 24/1937 gengu í gildi. Er það augljóst mál, að af þessu ákvæði, ef að lögum yrði, gæti hlotizt hið megnasta örættlæti.
- 3) Enn segir í greininni: „. . . . sem lokið hafa fullnaðarprófi við verkfræðiskóla eða tekniskan framhaldsskóla“. Tekniskir framhaldsskólar eru mjög mismunandi, sumir hafa nokkurra stunda kennslu á viku í einn vetur, og geta menn tekið fullnaðarpróf frá þeim að þeim tíma loknum, aðrir krefjast lengra náms og margir allmikillar menntunar, áður en hægt sé að byrja nám í þeim. Samkvæmt greininni virðist ekki vera ætlunin að greina þessa skóla að neinu leyli í sundur. Er það því allhaepin fullyrðing, þegar í greinargerðinni segir: „Er með skilyrðum þessum tryggt, að ekki komi aðrir til greina í þessu sambandi en þeir, sem lærðom hafa og mikla verkfræðilega æfinugu.“
- 4) Enn segir: „. . . . fyrir gildistöku laganna“ Er hér um lögin nr. 24 frá 1937 að ræða eða frv. til laga á þingskjali nr. 62, ef að lögum yrði?

Í lok greinargerðar þeirrar, er fylgir frumvarpinu á þingskjali nr. 62, segir: „Umraedd lög hafa, svo sem kunnugt er, vakið miklar deilur og óánægju.“ Verkfræðingafélagið vill mótmæla þessari staðhæfingu sem rangri. Er oss hvorki kunnugt um

neinar verulegar deilur vegna laganna né óánægju manna út af þeim, nema siður sé, þegar frá eru skildir sárafáir menn.

F. h. Verkfræðingafélags Íslands.

Jón E. Vestdal, Gústaf E. Pálsson,
formaður. ritari.

G. E. Briem. Einar B. Pálsson. Trausti Einarsson.
Finnb. R. Þorvaldsson. Steingr. Jónsson. Árni Pálsson.

Til allsherjarnefndar efri deildar Alþingis.